

# Bouwend Nederland en duurzaam Mag het een onsje meer zijn?

Jos van Alphen

Betondag 2018

**Beton: duurzamer dan ooit!**

---



## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?

Even voorstellen:



# Wat meten wij zoal?

Kwaliteit van aankondigingen (transparantie, kosten)

Termijnen (haastwerk is ongezond)

Eisen aan inschrijvers (proportioneel?)

Gunningscriteria (prijsbederf)

Selectiecriteria (methode)

Clusteren (bedreiging MKB)

Innovatieve contractmodellen (kans)

Veiligheid (stiefkindje)

Duurzaamheid (kans)

Social Return (gebrek aan uniformiteit)



## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



# En wat zien wij dan?



## Duurzaam inkopen

- Voorschrijven criteriadocumenten
  - Gaap
- Bestekvoorschriften
  - Tja
- Geschiktheidseisen
- Selectiecriteria
- Gunningscriteria
- Component Maintain in D&C

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



# Criteria-documenten

## Geven de ondergrens aan

### In de toekomst:

- Ondergrens
- Middenniveau
- Hoog ambitieniveau



## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



# Bestekvoorschriften



Hoe te herkennen?

Meer dan normen criteriadocumenten?

Veel achter slot en grendel:  
Niet-openbare procedures

Wat wel?

Ambitie in opdrachtbeschrijving

- Aankondiging
- Inschrijvingsleidraad
- Selectieleidraad

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?

The word 'BENG!' is rendered in a large, bold, orange 3D font with a white outline and a slight shadow, giving it a dynamic and energetic appearance.

# Maak Ambities Betonakkoord zichtbaar in aanbestedingen!

## Waarom?

- Aantonen dat je het doet
- Interesse beoogde doelgroep oproepen
- Stimulerende werking

## Hoe?

- Verwoord de ambitie in de beschrijving van de opdracht
- Herkenbaar: MKI, MPG, Circulair
- Indien mogelijk: gunningscriterium

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



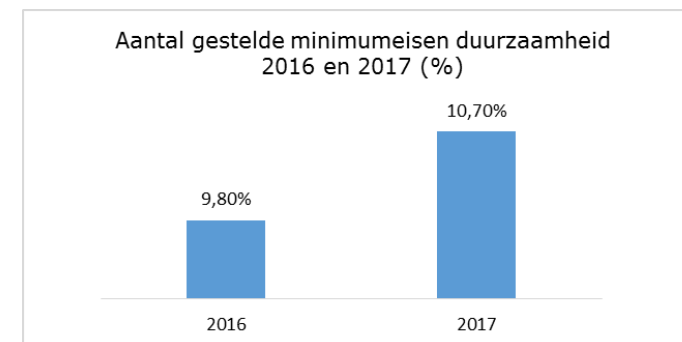
## Duurzame geschiktheidseisen

- Zeggen iets over de aanbieder, maar niets over de aanbidding
- CO2-prestatieladder is ontwikkeld als EMVI-criterium, als eis is zij discutabel
- ISO-14001 bevestigt dat er een systeem van milieumanagement is, maar zegt niets over het duurzaam presteren
- Opedane ervaring zegt wel iets over duurzaam presteren

Minimumeisen duurzaam: wat		121
CO2-prestatieladder		26
ISO14001		63
Duurzame referentiewerken		24
Overig		8

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?





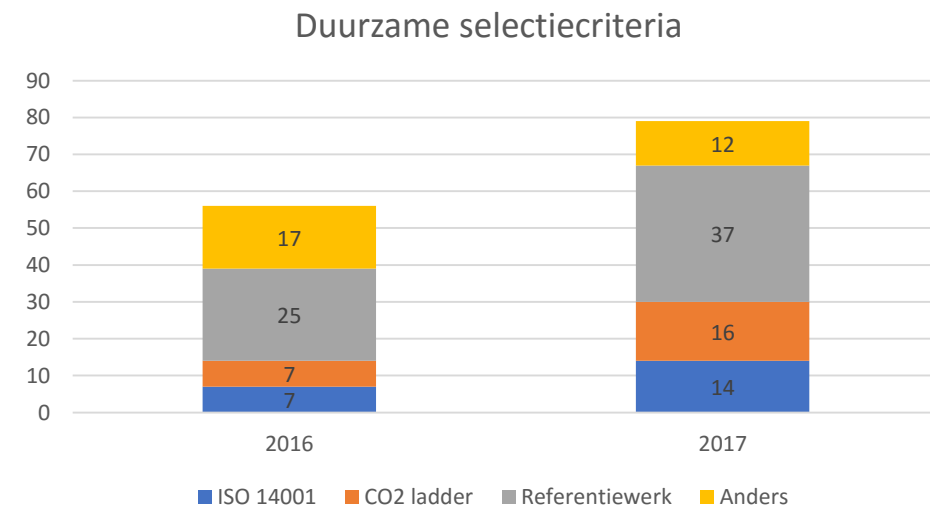
## Duurzame selectiecriteria

- Vooral in de scholenbouw
- Nauwelijks in de infrasector
- Vaker gericht op opgedane ervaring
- Soms voorsorteren op emvi-criterium, bijvoorbeeld visie

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?

Selectiecriteria duurzaam 2017		79	7,0%
Infra		29	3,4%
B&U		50	18,0%
Selectiecriteria duurzaam: wat			
CO2-prestatieladder		16	
ISO14001		14	
Duurzame referentiewerken			
Visie		4	
Overig		20	

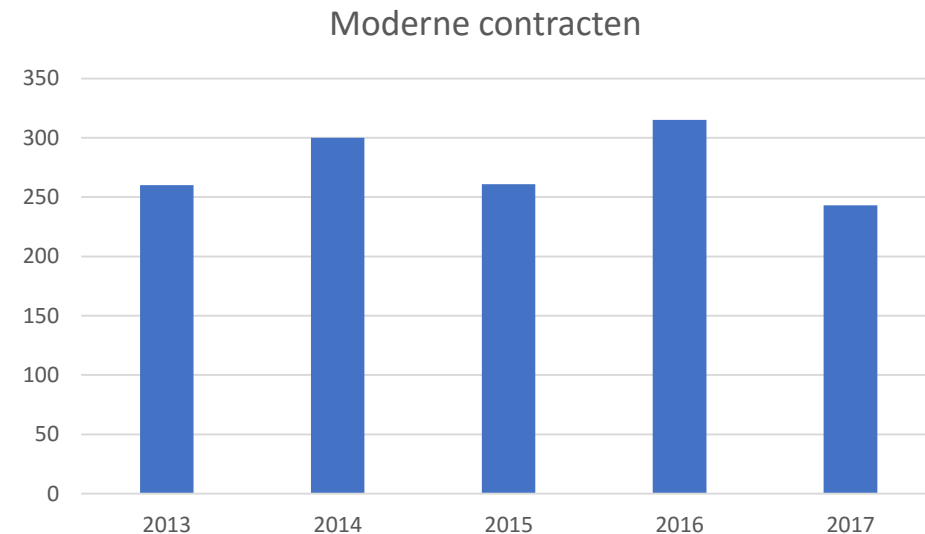


## Moderne contracten

- Bij RAW- en STABU-bestekken is weinig ruimte voor creativiteit en innovaties
- Contracten met functionele specificaties bieden (in theorie) meer mogelijkheden
- Alleen een modern contract leidt tot invulling van de minimale vereisten
- Een extra prikkel zal nodig zijn om duurzaamheid te stimuleren
- Wij zien geen progressie in het aantal moderne contracten
- B&U Nieuwbouw en Civiele betonbouw (41%) scoren hoger dan het landelijk gemiddelde (25-30%)

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



# Meerjarig onderhoud in moderne contracten

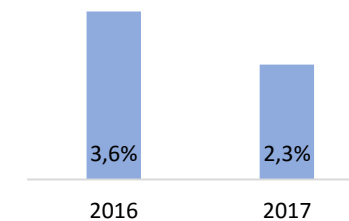
- Relevante prikkel om te sturen op een duurzaam eindresultaat
  - Ontwerpkeuzes
  - Kwaliteit van de uitvoering
- Wordt weinig toegepast

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?

Onderhoud in moderne contracten in 2017	26	2,3%
	11	1,3%
	15	5,4%

Meerjarig onderhoud in modern contract 2016 en 2017 (%)



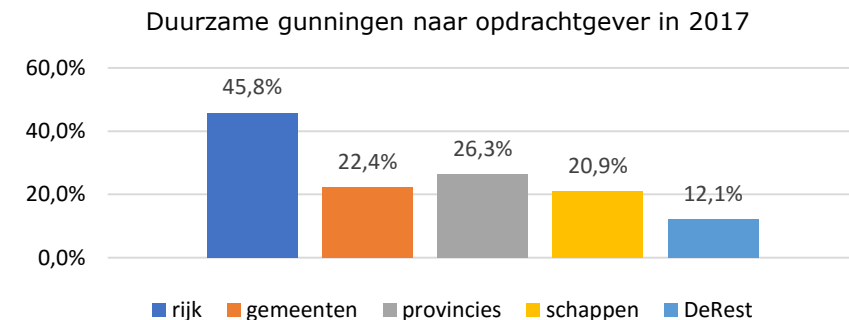
# Duurzame gunningscriteria (1)

- Instrument bij uitstek
- Teleurstellende toepassing
- Zelfs een achteruitgang in 2017 (23,3%)
- Ten opzichte van 2016 (24,2%)
- Rijksdiensten lopen voorop, maar...

Gunningscriteria 2017		264	23,30%
Infra		212	24,90%
B&U		52	18,70%

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



## Duurzame gunningscriteria (2)

Het meest gehanteerd:

1. CO2-prestatieladder/ambitieniveau
2. Plan van aanpak
3. Rekenmodellen:  
EPC/GPR/DuboCalc/MKI
4. Mate van hergebruik
5. Beperking CO2-uitstoot

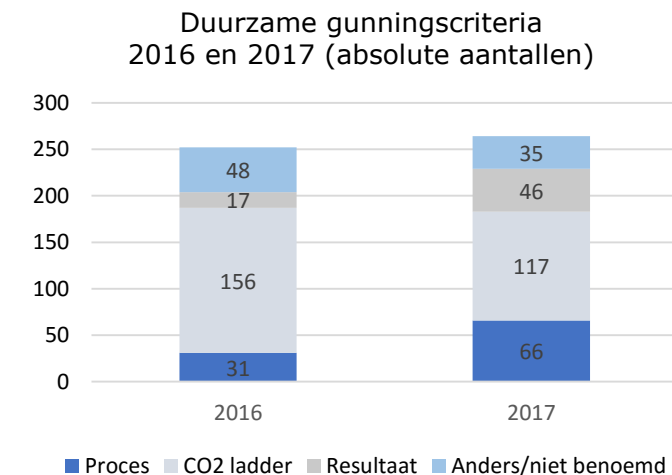


Nauwelijks vraag naar duurzaam resultaat:

Gunningscriteria duurzaamheid 2017:	Wat
CO2-prestatieladder/ambitieniveau	117
Duurzaam uitvoeren opdracht	66
Duurzaam resultaat	46
Anders	35

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



## Duurzame gunningscriteria (3)

- Meestal is duurzaamheid geen prioriteit
- Prijs of andere gunningscriteria wegen bijna altijd zwaarder
- Focus van de inschrijver ligt bij het zwaartepunt van de gunningscriteria
- En dus zelden bij duurzaamheid

Gunningscriteria / wegingsfactor 2017	
Minder dan 15%	129
Minder dan €100.000	
15% tot 40%	65
€ 100.000 - € 500.000	
Meer dan 40%	7
Meer dan € 500.000	

\* Gewicht/waarde wordt regelmatig niet opgegeven

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



# Hoe moet het nu met:

**Beton** **Akkoord**

## Toetsbare beloften

**Artikel 3: Uitdagend uitvragen**

**Artikel 4: MKI/MPG gunningscriterium**

**Artikel 5: Circulariteit stimuleren**

**Artikel 5: Eisen volume toeslagmaterialen**

**Artikel 6: Innovatie positief waarderen**

**Maak dat zichtbaar en herkenbaar**

**Dan haken meer partijen aan**

## Bouwend Nederland en duurzaam

**Mag het een onsje meer zijn?**



# Tot slot een inspirerend voorbeeld: Renovatie wijk de Parken in Apeldoorn

Bouwteam raamovereenkomst van vier jaar  
met deelopdrachten

## Uitgangspunten

1. Er is geen afval
2. Alle toegepaste materialen compleet circulair
3. Aanleg is modulair en gedocumenteerd
4. Project wordt samen met opdrachtgever, werkbedrijf, scholen en partners uitgevoerd

Plafondprijs met gunning op:  
visie, (circulaire) innovatie en samenwerkend  
vermogen



## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?





# Lopende aanbesteding: Samenwerkingsovereenkomst Grote Wegenwerken Gemeente Amsterdam



## 1. Maatschappelijk Verantwoord inkopen

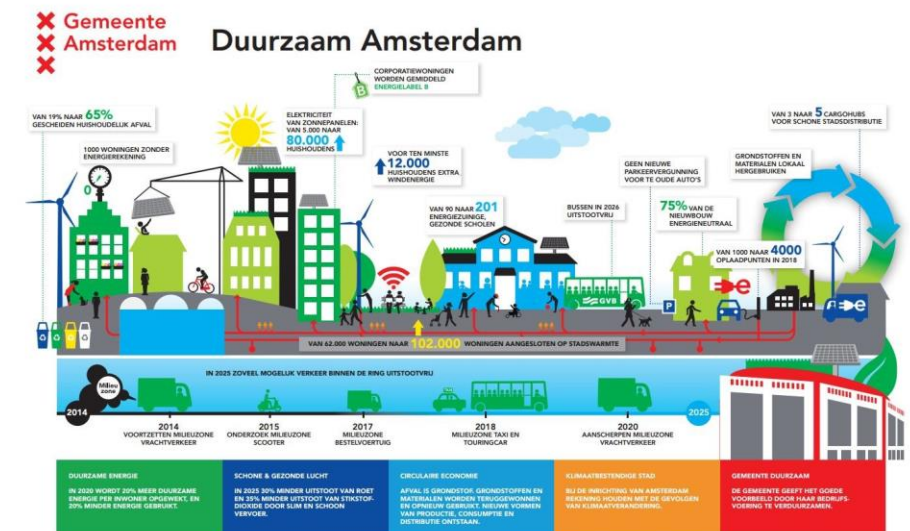
1.1. CO2-prestatieladder	5%
1.2. Slim en Schoon werken	30%
1.3. MKI-waarden asfaltketen	15%
1.4. Alternatieve asfaltmengsels	20%
2. Samenwerking	30%

## Slim en schoon:

- Invulling aan agenda Duurzaam A'dam
- Minimaliseren transportbewegingen

## Bouwend Nederland en duurzaam

Mag het een onsje meer zijn?



Kijk op [amsterdam.nl/duurzaam](http://amsterdam.nl/duurzaam)

Logo spreker



# Inhoudsopgave